

KOKEMUKSIA KANSALAISTOIMINNASTA – KISKON KIRKKOJÄRVEN TILAN PARANTAMINEN

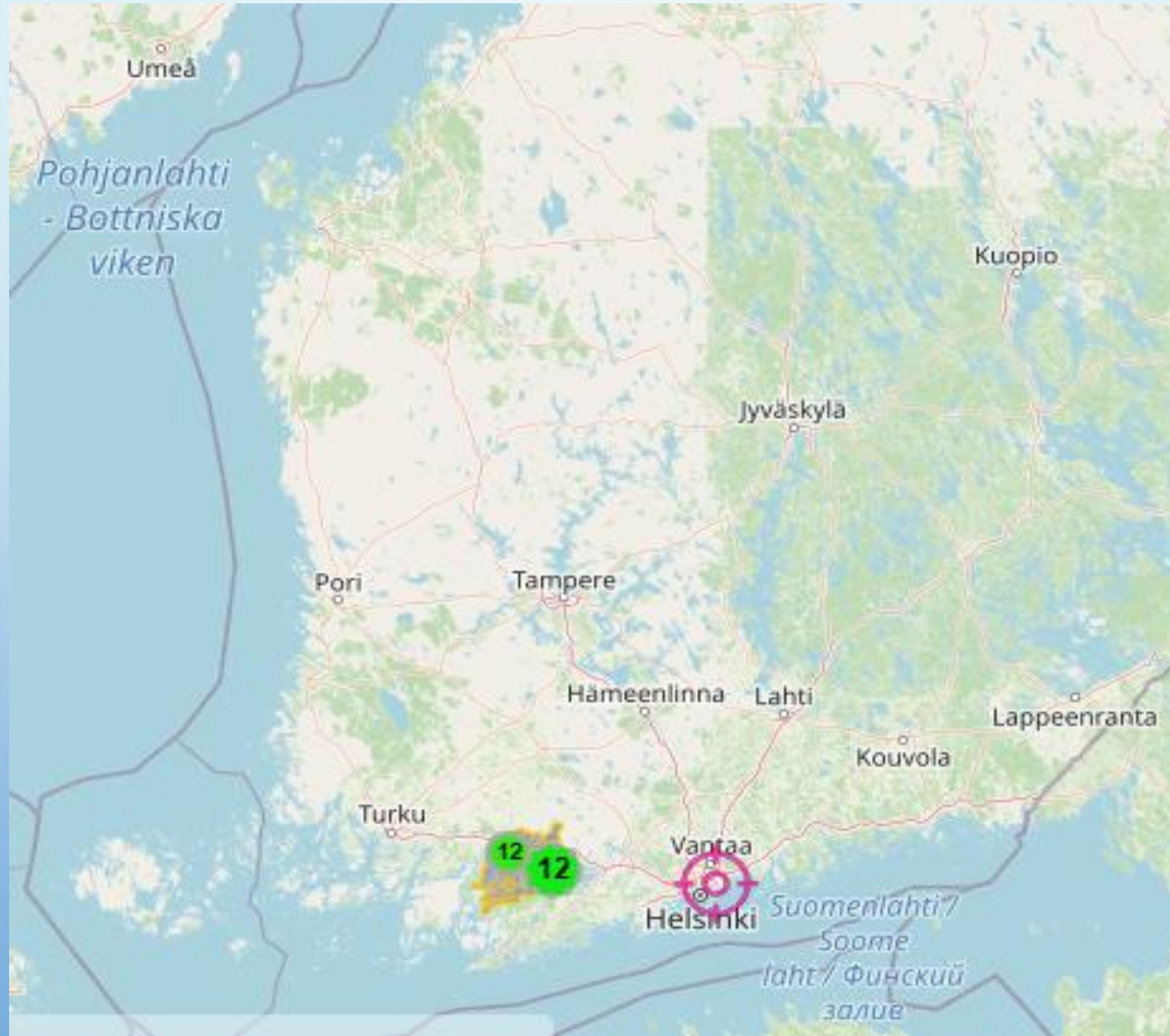
MARKKU MARTTINEN

PUHEENJOHTAJA

KISKON KIRKKOJÄRVEN HOITOYHDISTYS RY

15.4.2025

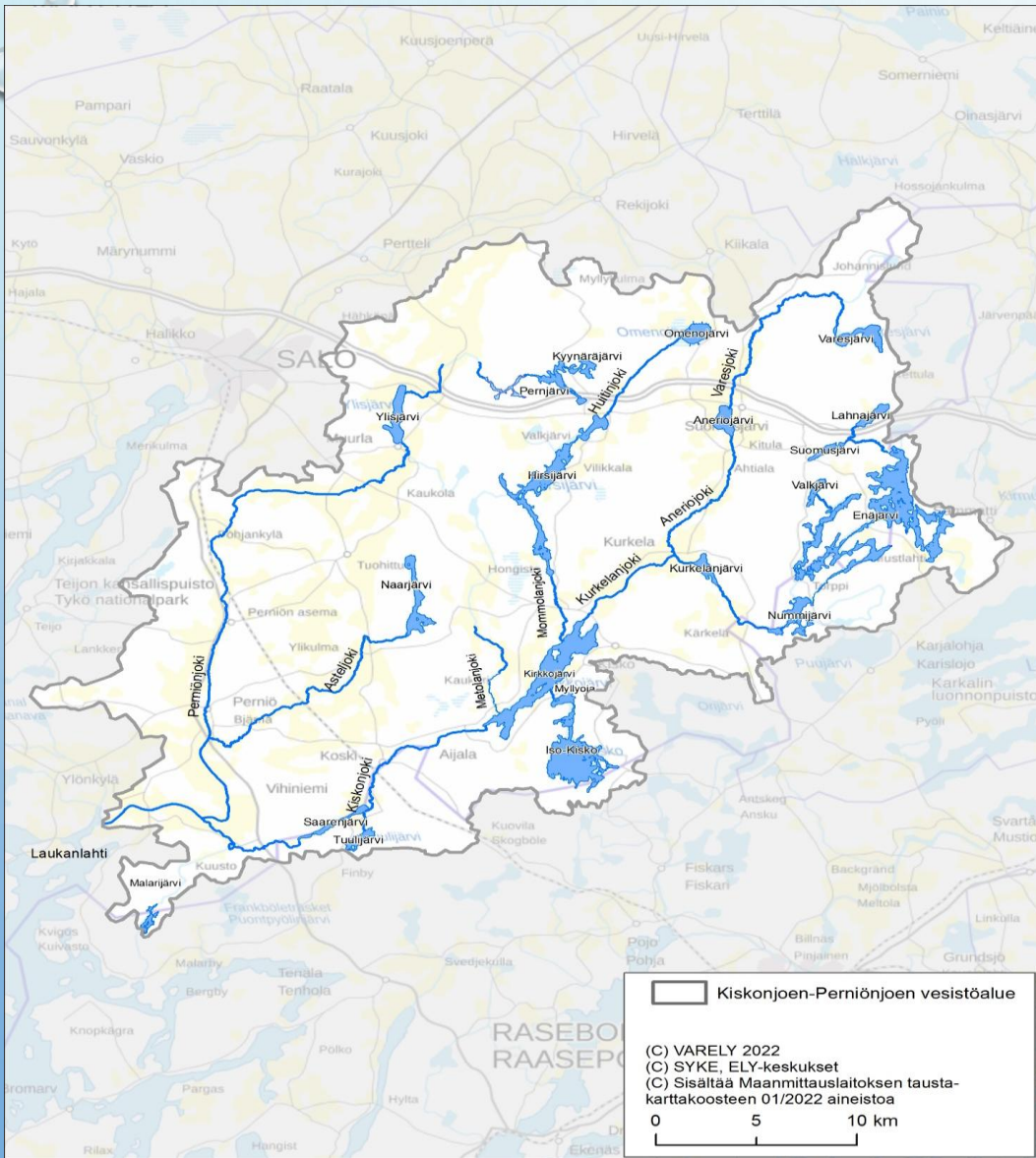
KISKONJOEN-PERNIÖNJOEN VESISTÖ

KISKONJOEN-PERNIÖNJOEN VESISTÖ JA KISKONJOKI

ETELÄISEN SUOMEN ARVOKKAIMPIA JOKIVESISTÖJÄ, JOKA ON SÄILYNYT PAIKOIN SUHTEELLISEN LUONNONTILAISENA

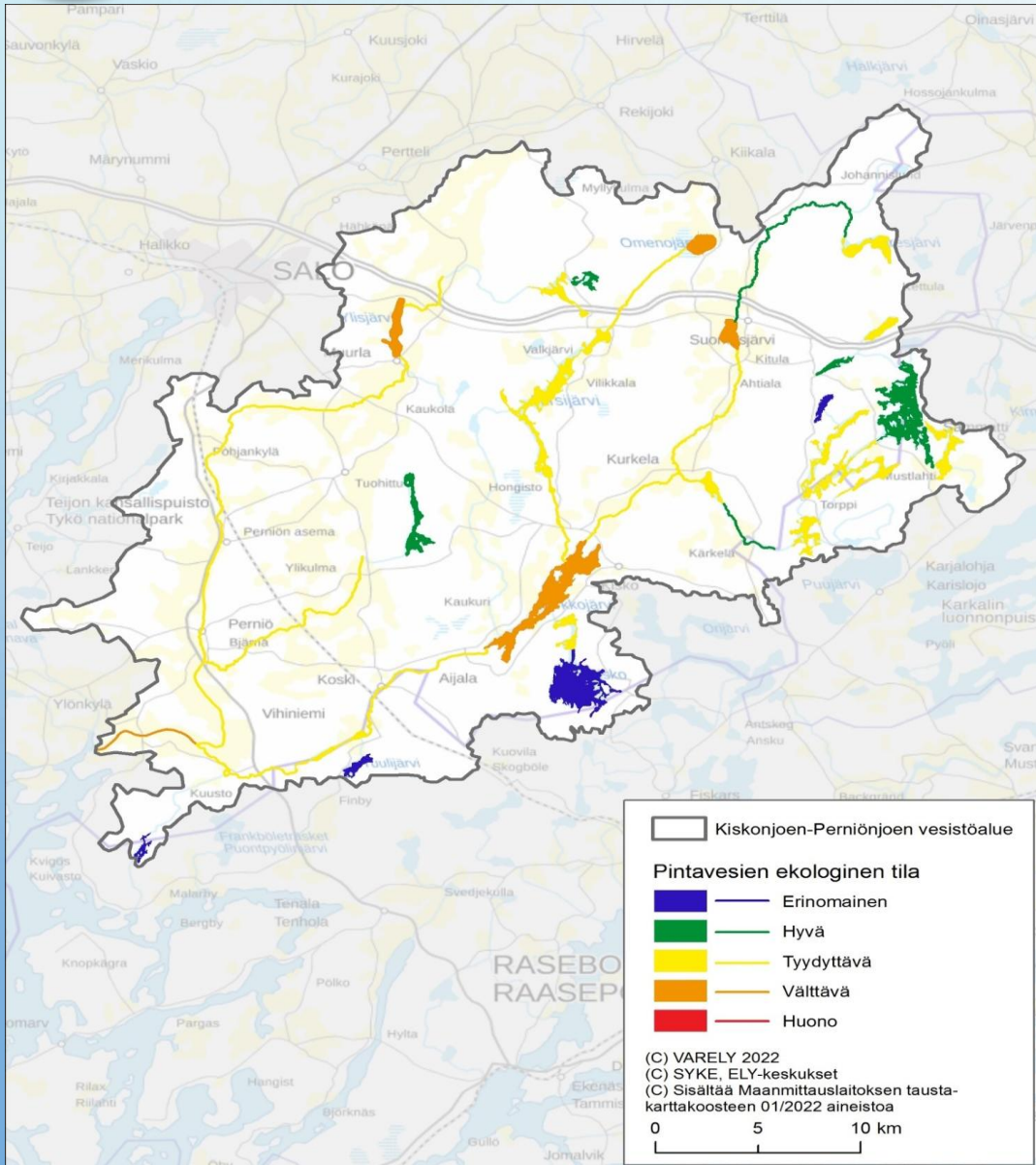
- SUOJELTU KOSKIENSUOJELULAILLA VESIVOIMARAKENTAMISELTA V. 1987
- ERITYISSUOJELUVESISTÖ V. 1992
- VESISTÖSSÄ VIISI NATURA-ALUETTA, MONIA UHANALAISIA LUONTOTYYPPEJÄ JA LUKUISIA ARVOKKAITA PIENVESIÄ
- VESISTÖALUEEN JÄRVIEN JA LAMPIEN RUNSAUS (191 KPL) ON SUURIN KOKO LOUNAIS-SUOMESSA
- KÄRKIKOHDE KANSALLISESSA KALATIESTRATEGIASSA
→ KISKONJOEN KALATIET VALMISTUIVAT V. 2022 JA ANERIOJOEN HOSTENKOSKEN PATO PURETTIIN V. 2024
- KISKONJOEN ALKUPERÄISELLE MERITAIMENKANNALLE TEHTY V. 2019 HOITOSUUNNITELMA
- VESISTÖN VIRKISTYSKÄYTTÖ VOIMAKASTA; LÄHELLÄ MAAMME SUURIMPIA KAUPUNKEJA
- VESISTÖSSÄ PALJON JÄRVIEN SUOJELUYHDISTYKSIÄ

KISKON KIRKKOJÄRVEN HOITOYHDISTYS RY

- YHDISTYKSEN TOIMIALUE KÄSITTÄÄ KISKONJOEN VESISTÖN JA SIIHEN KUULUVAN KISKON KIRKKOJÄRVEN.
- YHDISTYKSEN TARKOITUKSENA ON EDISTÄÄ VESIENSUOJELUA TOIMIALUEELLAAN, ESTÄÄ KISKON KIRKKOJÄRVEN REHEVÖITYMISTÄ, PARANTAA SEN VEDEN LAATUA JA EDISTÄÄ NÄIN ASUKKAIDEN VIIHTYISYYTTÄ.
- YHDISTYS ON TOIMINUT YLI 30 VUOTTA AKTIIVISESTI YHTEISTYÖSSÄ MUIDEN TOIMIJOIDEN JA VIRANOMAISTEN KANSSA KIRKKOJÄRVEN TILAN PARANTAMISEKSI.
  - JÄRVEN RUOVIKOIDEN NIITTOA, HOITOKALASTUSTA, KALASTUKSEN VALVONTAA, LEVÄ- JA KALASTOSEURANTAA, KUHA-KANNAN VAHVISTAMISTA, EETTISET SÄÄNNÖT RANTA-ASUKKAILLE, EDUNVALVONTAA, LAUSUNTOJA, TAPAHTUMIA, TIEDOTTAMISTA YM.
- YHDISTYKSELLÄ ON KOTISIVUT: WWW:KISKONKIRKKOJARVI.FI JA FACEBOOK

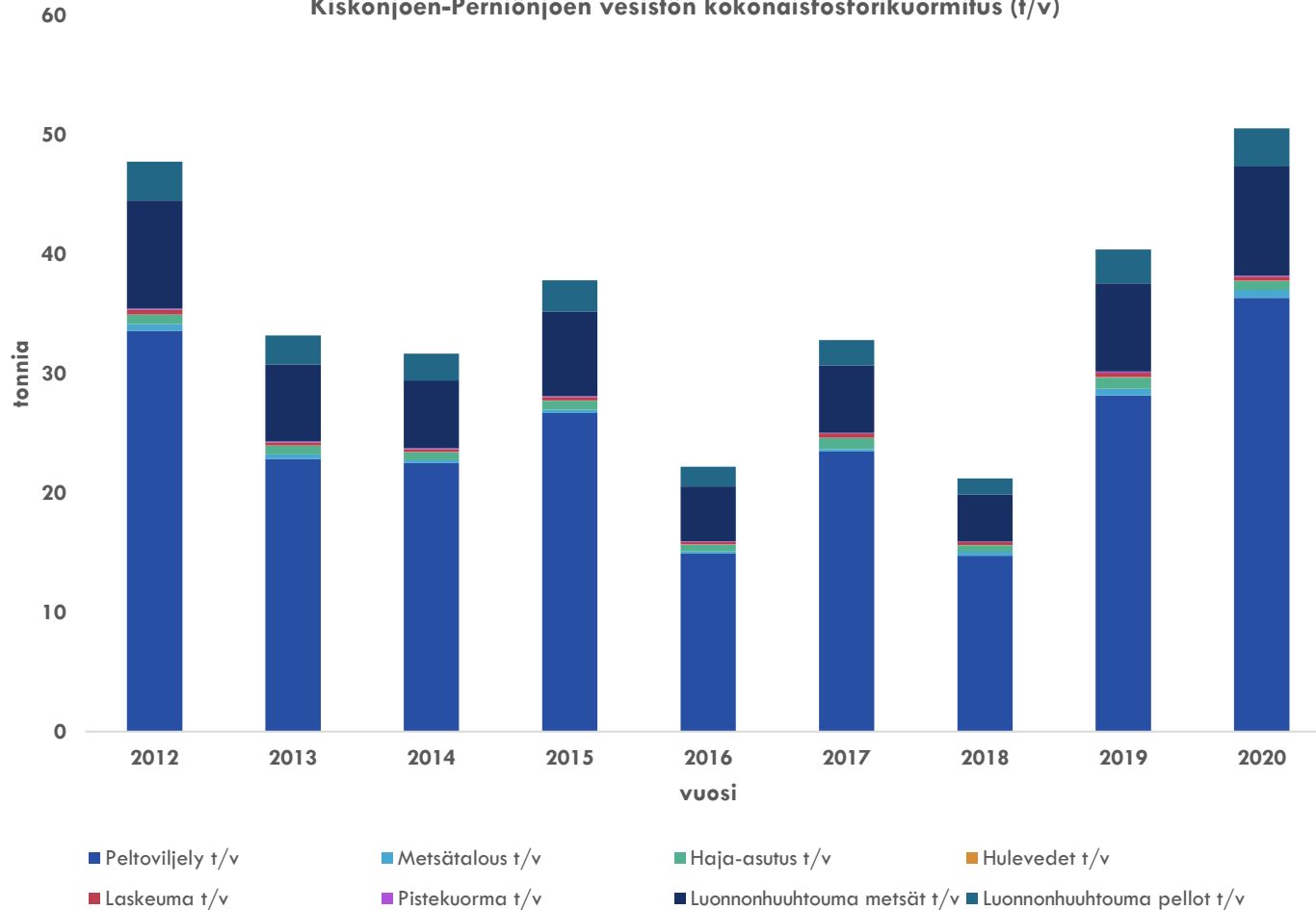
VESISTÖN NYKYINEN EKOLOGINEN TILA

- SUOMEN VESISTÖJEN TILAN TULI OLLA HYVÄ VUOTEEN 2015 MENNESSÄ
- VUOTEEN 2016 VERRATTUNA TILALUOKKA PYSYNYT ENNALLAAN TAI LASKENUT MONISSA VESISTÖN JÄRVISSÄ
- HYVÄSSÄ TAI ERINOMAISESSA TILASSA EI ALUEELLA OLE ENÄÄ KUIN MUUTAMA JÄRVI
- KISKON KIRKKOJÄRVEN TILA ON PYSYNYT JATKUVASTI VÄLTÄVÄNÄ
  - ELY-KESKUKSEN TOIMENPIDEOHJELMAN MUKAAN JÄRVEN TILAA EI SAADA HYVÄKSI EDES VUOTEEN 2027 MENNESSÄ
  - SYYNÄ LUONNONOLOSUHTEIDEN YLIVOIMAISUUS = SUURI PELTOJEN RAVINNEKUORMITUS
- KISKONJOKI LASKEE SAARISTOMEREEN, JONKA TILA ON HEIKENTYNYT → SUOMEN ITÄMEREN HOTSPOT

VESISTÖN TILALUOKKAA HEIKENTÄVÄT TEKIJÄT

Kiskonjoen-Perniönjoen vesistön kokonaisfosforikuormitus (t/v)

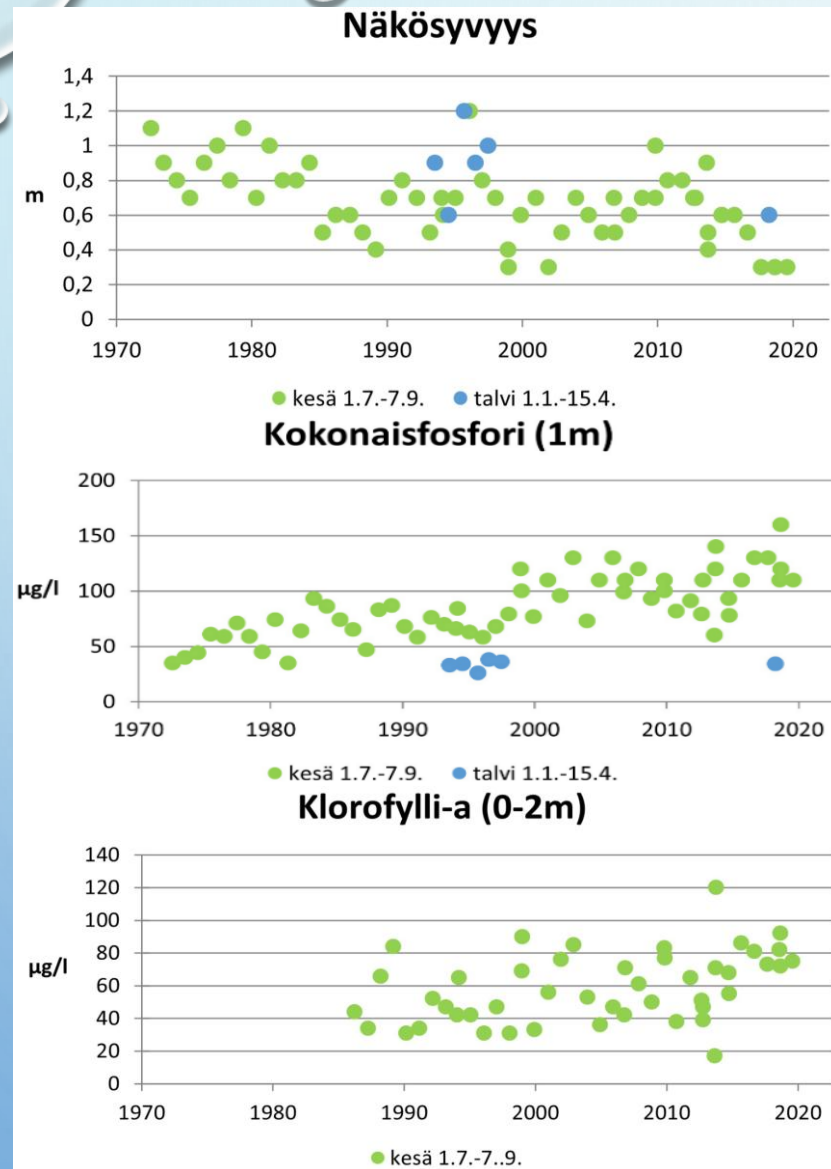
- JÄRVEN EKOLOGISTA TILAA HEIKENTÄÄ ENITEN MAATALOUDEN SUURI FOSFORI- JA TYPPIKUORMITUS
- JOKIEN TILAA TILAA HEIKENTÄVÄT REHEVÖITYMINEN, LUKUISAT PADOT JA VANHAT PERKAUKSET
- VESISTÖ ON PAIMIONJOEN OHELLA VARSINAIS-SUOMEN JA SATAKUNNAN MERKITTÄVIMMIN SÄÄNNÖSTELTY VESISTÖ→KIRKKOJÄRVI

KISKON KIRKKOJÄRVI

- VESISTÖN REHEVÖITYNYT KESKUSJÄRVI, JOHON LASKEE KOLME JOKEA, JOTKA TUOVAT RUNSAASTI KUORMITUSTA
- VARSINAIS-SUOMEN 3. SUURIN JÄRVI (7.2 KM²)
- MAISEMILTAAN HYVIN KAUNIS, RUNSAS VESILINNUSTO, HYVÄ KALAJÄRVI
- PALJON LOMA-ASUTUSTA
- SINILEVÄKUKINTOJA, LAAJOJA RUOVIKOITA, SUURET VEDENKORKEUDEN VAIHTELUT
- LAAJA VALUMA-ALUE (545 KM²)
- YHDYSKUNNAN JÄTEVESIKUORMITUSTA TOIJAN PUHDISTAMOLTA
- JÄRVEN KUNNOSTAMISEKSI TEHTY AIKOJEN SAATOSSA USEITA SELVITYKSIÄ JA SUUNNITELMIA

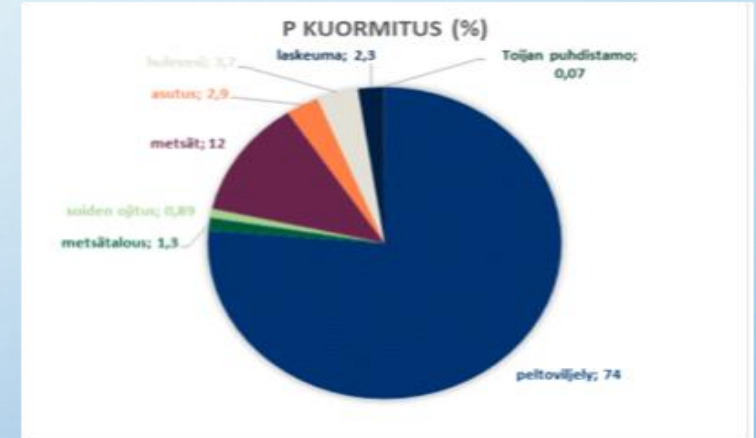

- KIRKKOJÄRVEN SAMEUS ON LISÄÄNTYNYT VOIMAKKAASTI 1970-LUVULTA LÄHTIEN JA VASTAAVASTI NÄKÖSYVYYS PIENENTYNYT.
- JÄRVEN FOSFORIPITOISUUS SEKÄ LEVÄBIOMASSA OVAT KASVANEET HUOMATTAVASTI
- POHJANLÄHEISESSÄ VEDESSÄ ON HAVAITU 2000-LUVUN MITTAUKSISSA VOIMAKASTA HAPENPUUTETTA->SISÄISTÄ REHEVÖITYMISTÄ
- JÄRVI ON ERITTÄIN REHEVÄ MYÖS POHJAEELÄIMISTÖN JA KALASTON SEURANNAN PERUSTEELLA.
- MASSIIVISIA SINILEVÄKUKINTOJA EI KUITENKAAN OLE ESIINTYNYT VIIME AIKONA.

KIRKKOJÄRVEN FOSFORIKUORMITUKSEN LÄHTEET

VEMALA-TIETOKANNAN KESKIARVOT VV. 2014-2023 (RAMBOLL OY 2024)

- **PELTOVILJELY 74 %**
- **LUONNONHUUHTOUMA METSISTÄ 12 %**
- **HULEVESIEN TUOMA KUORMITUS 4 %**
- **VAKITUISTEN JA LOMA-ASUNTOJEN AIHEUTTAMA KUORMITUS 3 %**
- **LASKEUMA 2 %.**
- **METSÄTALouden JA Soiden OJITUKSET 2 %.**
- **TOIJAN PUHDISTAMON KUORMITUS 0,1 %**

TULOKULMANI KISKON KIRKKOJÄRVEN TILAN PARANTAMISEKSI

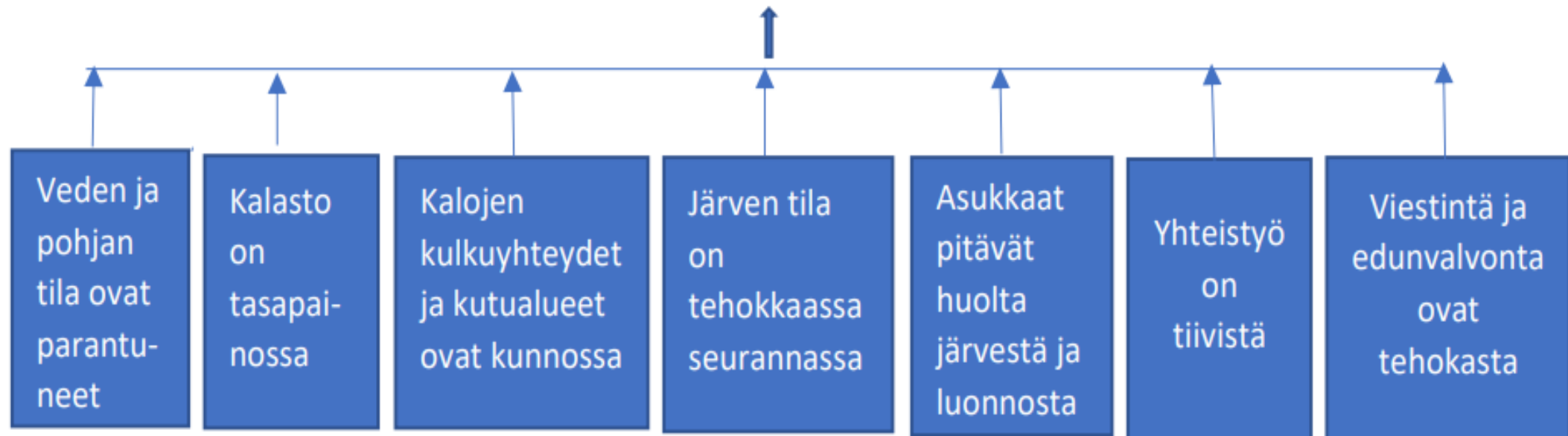
- VANHEMPANI OSTIVAT MÖKKITONTIN V. 1963 KISKON KIRKKOJÄRVEN RANNALTA
- MUKANA KIRKKOJÄRVEN HOITOYHDISTYKSESSÄ SEN PERUSTAMISESTA LÄHTIEN; NYT PUHHENJOHTAJANA
- KOULUTUKSELTANI OLEN HYDROBIOLOGI. ENNEN ELÄKÖITYMISTÄ OLIN 30 VUOTTA UUDENMAAN JA VARSINAIS-SUOMEN ELY-KESKUUKSISSA KALATALOUSVIRKAMIEHENÄ JA 3 VUOTTA SUOMEN VAPAA-AJANKALASTAJIEN KESKUSJÄRJESTÖSSÄ
- INTOHIMONA AINA OLLUT LUONTO. TÖISSÄ TEHTÄVÄNÄ LUONNON VIRKISTYSKÄYTÖN EDISTÄMINEN, VAELLUSKALAKANTOJEN ELVYTTÄMINEN, VESISTÖJEN KUNNOSTUKSET YM.
- ELÄKKEELLÄ RYHDYIN AKTIIVISESTI TOIMIMAAN MYÖS RAKKAAN MÖKKIJÄRVENI TILAN PARANTAMISEKSI
- KATSON, ETTÄ SUURIMMAT SYYT KIRKKOJÄRVEN VÄLTTÄVÄÄN TILAAN OVAT ELY-KESKUKSEN VESIENHOIDON TOIMENPIDEOHJELMIEN RIITTÄMÄTÖN TOTEUTUMINEN JA NIIDEN PUUTTEELLINEN TOIMENPIDEVALIKOIMA.
- LAADIN YHDISTYKSELLEMME KIRKKOJÄRVEN HOITOSUUNNITELMAN, JONKA TAVOITTEENA ON SAADA JÄRVI HYVÄÄN EKOLOGISEEN TILAAN VUOTEEN 2028 MENNESSÄ

KISKON KIRKKOJÄRVEN HOITOSUUNNITELMA VUOSILLE 2022-2027

TAHTOTILA JA TAVOITTEET

Kiskon Kirkkojärven ekologinen tila on hyvä vuonna 2027

VASTUU- JA YHTEISTYÖTAHOT

- SUUNNITELMASSA ON 17 TOIMENPIDETTÄ
- JOKAISELLE TOIMENPITEELLE ON ESITETTY VASTUU- JA YHTEISTYÖTAHOT JA RAHOITUS
- YHDISTYS PYRKII VAIKUTTAMAAN KAIKKIIN TOIMENPITEISIIN JA TOTEUTTAA SUUNNITELMAA TOIMINTASUUNNITELMIENSA POHJALTA.
- TOIMENPITEISTÄ VAIN OSA ON SELLAISIA, JOISSA YHDISTYS VOI OLLA ITSE TOIMENPITEEN VARSINAISENA TOTEUTTAJANA.
- MONIEN TOIMIEN TOTEUTTAJANA ON SALON KAUPUNKI, ELY-KESKUS, KALATALOUSALUE JA NE TAHOT, JOTKA VAIKUTTAVAT KISKON KIRKKOJÄRVEN JA VESISTÖN TILAAN.
- SUUNNITELMAN USEAT TOIMENPITEET ON KIRJATTU VARSINAIS-SUOMEN ELY-KESKUKSEN VESIENHOIDON TOIMENPIDEOHJELMAAN JA LOUNAIS-SUOMEN KALATALOUSALUEEN KÄYTTÖ- JA HOITOSUUNNITELMAAN, JOTEN NÄILTÄ VOI ODOTTAA TUKEA SUUNNITELMAN TOTEUTTAMISEKSI.
- YHTEISTYÖTÄ ON OLENNAISESTI TIIVISTETTY MONIEN TOIMIJOIDEN KANSSA (VALONIA, ELY-KESKUS, SALON KAUPUNKI, KALATALOUSALUE, KALATALOUSKESKUS, VESIEN OMISTAJAT, MUUT JÄRVIEN SUOJELUYHDISTYKSET, YM.)

RAHOITUS

- TOIMENPITEIDEN TOTEUTTAMINEN PERUSTUU SUURIMMAKSI OSAKSI VAPAAEHTOISUUTEEN SEKÄ ERI TAHOJEN YHTEISTYÖHÖN JA VALMIUTEEN KEHITTÄÄ JA OSALLISTUA TOIMENPITEIDEN RAHOITUKSEEN JA NIIDEN TOIMEENPANOON.
- SUURIN OSA HOITOSUUNNITELMAN TOIMENPITEISTÄ VAATII RAHOITUSTA. YHDISTYKSEN OMAT, JÄSENMAKSUISTA SAADUT VARAT EIVÄT TÄHÄN RIITÄ. YHDISTYSTÄ OVAT AVUSTANEET ELY-KESKUS, SALON KAUPUNKI JA SÄÄTIÖT.
- JULKISTA HANKERAHOITUSTA ON OLLUT MELKO RUNSAASTI SAATAVILLA, MUTTA HANKKEIDEN SUURET OMARAHOITUSOSUUDET, RAHOJEN SAAMINEN VASTA JÄLKIKÄTEEN, BYROKRATIA JA HIIPUVA HALUKKUUS TALKOOTOYÖHÖN TUOTTAVAT TUSKAA YHDISTYKSILLE.
- HANKKEIDEN ONGELMANA ON LISÄKSI NIIDEN LYHYTKESTOISUUS.
- VALONIAN JA VESISTÖKUNNOSTUSVERKOSTON ROOLI ON OLLUT RATKAISEVAN TÄRKEÄ TÄLLÄ ALUEELLA

TOIMENPITEET

(PUNAISET HOITOYHDISTYKSEN PÄÄVASTUULLA)

JÄRVEN VEDEN JA POHJAN TILA OVAT PARANTUNEET

- SIIRRETÄÄN TOIJAN JÄTEVEDENPUHDISTAMON JÄTEVEDET MUURLA-SALO YHTEISVIEMÄRIIN. → TEHTY LUKUISIA LAUSUNTOJA JA VETOOMUKSIA, VIIME SYKSYNÄ KERÄTTIIN ADRESSI, JOKA LUOVUTETTIIN KAUPUNGIN JOHDOLLE
- PUHDISTETAAN TEHOKKAASTI YHTEISVIEMÄRIIN KUULUMATTOMAN RANTA-ASUTUKSEN JÄTEVEDET JA HARMAAT VEDET. → SALON KAUPUNKI RYHTYNYT PATISTAMAAN KIINTEISTÖJÄ
- VÄHENNETÄÄN OLENNAISESTI MAATALOUDEN KUORMITUSTA VESISTÖÖN. → LSVY TEKEE KIRKKOJÄRVEN LÄHIVALUMA-ALUEEN KUORMITUSSELVITYKSEN JA KUNNOSTUSSUUNITELMAN, VALMISTUU V. 2026
- VÄHENNETÄÄN OLENNAISESTI METSÄTALOUDEN KUORMITUSTA VESISTÖÖN → VALONIA KUNNOSTANUT NAARASSUON
- ESTETÄÄN MYRKYLLISET VALUMAT KAIVANNAISJÄTEALUEILTA → MENEILLÄÄN GTK:N SELVITYS KUORMITUKSESTA
- ESTETÄÄN JÄRVEN UMPEENKASVU JA RUOVIKOIDEN LAAJENEMINEN → NIITETTY AVUSTUKSILLA VUODESTA 2019 LÄHTIEN LAAJASTI RUOVIKOITA. SALON VESI VELVOITETTU OSALLISTUMAAN UITMUKSENLAHDEN NIITTOIHIN VUODESTA 2024 LÄHTIEN
- SELVITETÄÄN MAHDOLLISUUDET MUUTTAJÄRVEN SÄÄNNÖSTELY NYKYISTÄ ENNUSTETTAVAMMAKSI JA LUONNONMUKAISEMMAKSI. → YHDISTYKSEN ALOITTEESTA ELY-KESKUS TEETTÄNYT SELVITYKSEN, NEUVOTTELUT MENEILLÄÄN SÄÄNNÖSTELIJÄN KANSSA

JÄRVEN KALASTO ON TASAPAINOSSA

- HILLITÄÄN JÄRVEN TIHEITÄ SÄRKIKALAKANTOJA → HOITOKALASTETTU PIENIMUOTOISESTI
- VAHVISTETAAN JÄRVEN PETOKALAKANTOJA → TEETETTY SELVITYS KUHAKANNAN KASVUSTA JA HAETTU KALASTUKSEN SÄÄTELYPÄÄTÖS ELY-KESKUKSELTA
- VALVOTAAN KALASTUSTA → VALVOTTU KALASTUSTA

TOIMENPITEET

(PUNAiset HOITOYHDISTYKSEN PÄÄVASTUULLA)

KALOJEN KULKUYHTEYDET JA KUTUALUEET OVAT KUNNOSSA

- AVATAAN KALOILLE JA MUILLE VESIELIÖILLE ESTEETTÖMIÄ REITTEJÄ KIRKKOJÄRVEEN JA SIIHEN LASKEVIIN VIRTAVESIIN. → ELY-KESKUS JA VALONIA TEHNEET KALATEITÄ , POISTANEET PATOJA JA LAATINEET UUSIA SUUNNITELMIA VAELLUSESTEIDEN POISTAMISEKSI
- KUNNOSTETAAN VIRTAVESIÄ JA PIENVESIÄ. → ELY-KESKUS JA VALONIA KUNNOSTANEET VIRTAVESIÄ

JÄRVEN TILA ON TEHOKKAASSA SEURANNASSA

- SEURATAAN JÄRVEN TILAA INTENSIIVISESTI. → YHDISTYKSEN VAATIMUKSESTA PUHDISTAMON VELVOITEARKKAILU UUSITTU. YHDISTYS TEKEE OMAEHTOISTA LEVÄEURANTAA JA TEETTÄÄ SÄÄNNÖLLISIÄ KOEVERKKOKALASTUKSIA .YHDISTYKSEN ALOITTEESTA ELY-KESKUS MUUTTANUT JÄRVEN TYYPIN HUMUSJÄRVESTÄ LUONTAISESTI REHEVÄKSI

ASUKKAAT PITÄVÄT HUOLTA JÄRVESTÄ JA LUONNOSTA

- OPASTETAAN RANTA-ASUKKAITA HUOLEHTIMAAN JÄRVEN TILASTA JA LUONNON MONIMUOTOISUUDESTA. → TEHTY EETTISET SÄÄNNÖT RANTA-ASUKKAILLE (KOTISIVUT JA FB-SIVUT) JA TIEDOTETU KYLÄTAPAHTUMISSA JÄRVEN TILASTA JA KUNNOSTUSKEINOISTA

YHTEISTYÖ ON TIIVISTÄ

- VESIEN OMISTAJAT AKTIVOITUVAT KIRKKOJÄRVEN HOITAMISEEN → JÄRJESTETY MONIA KOKOUKSIA .
- SOLMITAAN YHTEISTYÖVERKOSTOJA ERI TOIMIJOIDEN KANSSA → TIIVISTÄ TOIMINTAA.

VIESTINTÄ JA EDUNVALVONTA OVAT TEHOKASTA

- VIESTITÄÄN MONIPUOLISESTI JA VALVOTAAN YHDISTYKSEN ETUA KISKONJOEN VESISTÖN JA KIRKKOJÄRVEN TILAAN VAIKUTTAVISSA HANKKEISSA → AKTIIVISTA EDUNVALVONTAA KANNANOTOIN JA LAUSUNNOIN UUSITTU YHDISTYKSEN KOTISIVUT.

JÄRVI ON VALUMA-ALUEENSA LAPSI

- JÄRVEN TILAN PARANTAMISESSA RANTA-ASUKKAAT TUIJOTTAVAT USEIN VAIN OMAA RANTAA (VESISTÖALUE JA VALUMA-ALUE MENEVÄT JO YLI HILSEEN).
- JÄRVIEN HOITO- JA SUOJELUYHDISTYSTEN KUNNOSTUSHANKKEET OVAT LÄHES AINA OIREIDEN HOITOA →RUOVIKOIDEN NIITOT, HOITOKALASTUKSET JNE.
- UPEA KISKONJOEN-PERNIÖNJOEN VESISTÖ TARVITSISI KOKO VESISTÖN KATTAVAN YHDISTYKSEN, JOSSA OLISI PALKATTU TYÖNTEKIJÄ!
- SUURENNUSLASIN ALLE TULEE OTTAA NE TEKIJÄT, JOTKA ERITYISEN PALJON HEIKENTÄVÄT VESISTÖN TILAA
- YLIVOIMAISESTI TÄRKEIN JUURISYY KISKONJOEN-PERNIÖNJOEN VESISTÖSSÄ JA KIRKKOJÄRVELLÄ ON VALUMA-ALUEEN PELTOVILJELYN AIHEUTTAMA RAVINNE- JA KIITOAINESKUORMITUS, JOKA HEIKENTÄÄ MYÖS SAARISTOMEREN TILAA.
- KIRKKOJÄRVEN TILAN OLENNAISEKSI PARANTAMISEKSI ON KOKO VALUMA-ALUEEN KUORMITUS SAATAVA VÄHENEMÄÄN. TÄHÄN TARVITAAN ISO MONIVUOTINEN HANKE, AMMATTITAITOILLA TEHTY SUUNNITELMA, VANKKA RAHOITUS JA ALUEEN VILJELIJÖIDEN TAHTOTILA HANKKEEN TOTEUTTAMISEKSI.
- **VESISTÖJEN VALUMA-ALUEIDEN KUORMITUKSEN VÄHENTÄMISESTÄ TULISI LUODA KANSALLINEN AGENDA VASTAAVASTI KUIN AIKANAAN JÄTEVESIPUHDISTAMOIDEN RAKENTAMISESTA.**

KIITOS!

